

TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ CÔNG TÁC TỔ CHỨC CÁN BỘ

NGUYỄN VĂN TÝ*

Ngày nhận bài: 15/08/2017; ngày sửa chữa: 20/08/2017; ngày duyệt đăng: 25/08/2017.

Abstract: Ho Chi Minh ideology was built on creative application of bases of Marxism-Leninism and inheritance of traditional values and quintessence of human culture, becoming a torch for Vietnamese revolution. Ho Chi Minh ideology contains many profound and comprehensive viewpoints, in which personnel development is put on top priority in building and consolidating Party and Government. In this article, author focuses on the viewpoint of Ho Chi Minh on personnel development and points out profound values of this viewpoint in training human resources in current period.

Keywords: Ho Chi Minh ideology, viewpoint, personnel development.

Đảng và Nhà nước ta đã xác định lấy chủ nghĩa Mác-Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng tư tưởng, “kim chỉ nam” cho hành động, phát huy truyền thống tốt đẹp của dân tộc, tiếp thu tinh hoa trí tuệ của nhân loại để xây dựng và phát triển đất nước. Tư tưởng Hồ Chí Minh là một hệ thống quan điểm toàn diện và sâu sắc về những vấn đề cơ bản của cách mạng Việt Nam, trong đó có vấn đề tổ chức cán bộ (CB). Trong quá trình lãnh đạo cách mạng Việt Nam, Bác Hồ đặc biệt quan tâm đến con người, đến công tác tổ chức CB.

1. Tư tưởng Hồ Chí Minh về vị trí, vai trò của CB

Luận điểm khái quát nhất của Hồ Chí Minh về vị trí, vai trò của CB là: CB vừa là người lãnh đạo, vừa là người đầy tớ thật trung thành của nhân dân. Để có CB tốt, đáp ứng được phong trào, nhiệm vụ cách mạng thì công tác CB là một trong những công tác chiếm vị trí quan trọng hàng đầu, có vai trò quyết định thành công tới toàn bộ công tác xây dựng lực lượng cách mạng của Đảng. Khi nào, nơi nào làm tốt công tác CB thì khi đó, nơi đó cách mạng sẽ có nhiều thuận lợi và giành được thắng lợi, và ngược lại. CB luôn gắn với tổ chức, chất lượng CB là kết quả tổng hợp của tất cả các khâu đào tạo, huấn luyện, bồi dưỡng, đánh giá, sử dụng, đề bạt, kiểm tra, giám sát, phê bình... và nỗ lực phấn đấu của từng CB. Với quan điểm đó, cả cuộc đời mình, Hồ Chí Minh luôn luôn chú trọng đến công tác CB, từ đánh giá, lựa chọn, huấn luyện, thử thách, rèn luyện, sử dụng, đãi ngộ.

2. Tư tưởng Hồ Chí Minh về tiêu chuẩn CB

Tiêu chuẩn của người CB thực chất là những phẩm chất hay những yêu cầu của người CB. Có thể thấy, dù yêu cầu của lịch sử, nhiệm vụ của cách mạng, quyền lợi của nhân dân ở mỗi thời điểm có thay đổi nhưng tiêu chuẩn lựa chọn CB theo tư tưởng Hồ Chí

Minh vẫn nhấn mạnh vào hai chữ “đức” và “tài”. Bởi CB có đức thì mới chí công vô tư trong cách làm việc và CB cần có tài, đủ năng lực để lãnh đạo nhân dân. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, tiêu chuẩn đầu tiên của người CB là đạo đức. Người cách mạng phải có đạo đức cách mạng làm nền tảng mới hoàn thành được nhiệm vụ cách mạng vẻ vang. Xét về mối quan hệ của đạo đức thì Người đặt ưu tiên hàng đầu cho mối quan hệ giữa dân với nước, giữa nhân dân với Tổ quốc. Đây mới quan hệ chi phối tất cả các mối quan hệ khác. Phẩm chất “trung với nước, hiếu với dân” là phẩm chất hàng đầu của người CB.

Người CB tốt, có tâm, có đức phải cố gắng thực hiện cho kì được cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư. Đức tính “cần, kiệm, liêm, chính” là nền tảng của đời sống mới, là phẩm chất hàng đầu của đạo đức cách mạng. Đây là những đức tính mà bản thân mỗi CB, đảng viên lấy đó để điều chỉnh, soi rọi, thực hiện trong mọi hoạt động, đem lợi ích cho dân, cho nước. Hồ Chí Minh coi bốn đức tính “cần, kiệm, liêm, chính” là những đức tính của người CB cách mạng, như trời có bốn mùa, đất có bốn phương. Theo Hồ Chí Minh, cần, kiệm, liêm, chính là những đức tính không thể thiếu đối với CB, đảng viên. Bởi vì CB các cơ quan, đoàn thể; cấp cao thì quyền to, cấp thấp thì quyền nhỏ. Nếu không giữ được cần, kiệm, liêm, chính thì dễ trở nên tai hại, biến thành sâu mọt của dân. Cần, kiệm, liêm, chính là thước đo văn minh, tiến bộ của một dân tộc.

CB phải có phong cách tốt. Hồ Chí Minh nhấn mạnh rằng, người CB bằng hành động thực tế của mình, phải làm cho dân tin, dân yêu, dân kính, dân phục, phải lo trước thiên hạ và vui sau thiên hạ; phải vừa là người lãnh đạo, vừa là người đầy tớ thật trung

* Học viên cao học K 26 - Trường Đại học Sư phạm Hà Nội

thành của nhân dân. Vấn đề tự phê bình và phê bình của người CB đã được Hồ Chí Minh coi là vũ khí sắc bén để cải tạo, rèn luyện CB trong mọi hoàn cảnh. Có điều là vận dụng vào trong thực tiễn là rất khó. Hiện nay, có một thực tế rất đáng lo ngại là trong đội ngũ CB lan tràn tình trạng “dĩ hòa vi quý”, chủ yếu là ca ngợi thành tích của nhau, mà không dám nói ra sự thật, biến thành những phần tử cơ hội “hai mặt”.

Hai mặt đạo đức và tài năng trong tư tưởng Hồ Chí Minh có quan hệ mật thiết: đạo đức là cơ sở của tài năng, định hướng tư tưởng, hành động, đem tài năng phục vụ nhân dân. Người nói: “Có tài phải có đức. Có tài không có đức, tham ô, hủ hóa có hại cho nước. Có đức mà không có tài như ông bụt ngồi trong chùa, không giúp ích gì được ai”. Hồ Chí Minh nêu rõ yêu cầu đối với CB cách mạng, chú trọng đến tiêu chuẩn CB là “tài và đức”, “hồng và chuyên”, hai tiêu chuẩn cơ bản mà mỗi một người CB cần phải có. Ở đây không nên phân biệt quá rạch ròi đưa tài lên trên đức hay đưa đức lên trên tài. Tài và đức là mối quan hệ hữu cơ, tùy theo tính chất của công việc mà định lượng và định tính cho đúng. Người có lúc nói “tài và đức”, nhưng lại có lúc nói “đức và tài”. Điều đó phản ánh tư duy linh hoạt, cơ động mỗi khi bàn về tài và đức, đức và tài. Một ông bụt trong chùa là “người có đức”, nhưng rốt cuộc vẫn chỉ là ông bụt. Trong công cuộc đổi mới, rất cần những người tài. Không có người tài thì công việc sẽ chỉ nằm yên tại chỗ. Đó là mối quan hệ không thể tách rời trong tiêu chuẩn người CB theo tư tưởng Hồ Chí Minh. Tài năng và đạo đức hội tụ thành phẩm chất, phẩm chất bao gồm cả tài năng và đạo đức.

3. Tư tưởng Hồ Chí Minh về phát hiện và lựa chọn, đánh giá CB

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, phải có quan điểm và phương pháp đánh giá đúng. Hiểu và đánh giá đúng CB và tình hình công tác CB phải có những yêu cầu riêng, phải có những chuẩn mực phù hợp với từng thời kì, từng địa phương, từng lĩnh vực, đánh giá một cách hoàn toàn công minh, khách quan. Đánh giá đúng CB tức là xác định chính xác ai tốt ai xấu, ai mạnh chỗ nào, yếu chỗ nào, khả năng hoàn thành công việc đến đâu, quan hệ với quần chúng ra sao để từ đó “tìm thấy những nhân tài mới... những người hủ hóa cũng lòi ra”. Đặc biệt, đánh giá CB còn phải đảm bảo tính dân chủ, phát huy quyền làm chủ tập thể của mọi thành viên, tôn trọng lắng nghe ý kiến cấp dưới và dựa vào dân, lấy ý kiến của dân, đem ra tập thể bàn bạc và đi đến thống nhất. Tuy nhiên, dân chủ phải nằm trong khuôn khổ, trong một tổ chức nhất định, có phân công, phân nhiệm rõ ràng, cần đề cao vai trò người lãnh đạo trong xem xét, đánh giá CB.

Hồ Chí Minh rất quan tâm tới nhân cách của người lãnh đạo và yêu cầu trước khi xem xét, đánh giá CB thì người lãnh đạo phải xem xét lại chính mình. Điều quan trọng để đánh giá đúng, người đánh giá CB phải công tâm, vô tư, khách quan. Do đó, bản thân người đánh giá cũng phải tự biết mình, nếu không biết sự phải trái của mình thì không thể nhận rõ CB tốt hay xấu. Người làm công tác CB khi đánh giá, xem xét CB phải tự sửa mình, sửa chữa những khuyết điểm của mình, để mình càng ít khuyết điểm thì cách xem xét CB càng đúng, như thế mới không phạm những căn bệnh. Quan điểm và phương pháp đánh giá, sử dụng CB của Chủ tịch Hồ Chí Minh đầy tính nhân văn, vừa tin yêu vừa nghiêm khắc, vừa độ lượng đối với CB.

4. Tư tưởng Hồ Chí Minh về huấn luyện, đào tạo, bồi dưỡng CB

Huấn luyện, đào tạo, bồi dưỡng là khâu có ý nghĩa quyết định đến trình độ và chất lượng CB. Hồ Chí Minh hết sức quan tâm đào tạo CB lãnh đạo, CB quản lí vì đây là “cái rễ sâu nhất” của “cái gốc” đào tạo CB. Hồ Chí Minh coi đào tạo, bồi dưỡng, huấn luyện CB là “công việc gốc của Đảng”, phải được tiến hành thường xuyên. Người nhấn mạnh, học để hành, để làm việc chứ không phải là để có bằng cấp, để cho oai và để cho có chức này chức nọ. Việc giảng dạy, học tập, đào tạo, huấn luyện phải gắn liền với nghiên cứu công việc thực tế, kinh nghiệm thực tế, kinh nghiệm và thực tế phải đi cùng nhau, lí luận cùng thực hành phải luôn luôn đi liền với nhau.

Trong đào tạo CB, Người yêu cầu phải hướng cho CB vào một nội dung chính trị đúng đắn và nội dung chuyên môn sâu sắc. Đồng thời, Hồ Chí Minh còn nhấn mạnh cần phải tạo ra môi trường khiến cho CB cả gan nói, cả gan đề ra ý kiến, có gan phụ trách, có gan làm việc; khi đã giao việc cho CB phải để cho CB có quyền tùy cơ ứng biến mới có thể phát huy tài năng của họ, không nên sớm ra lệnh này, trưa đổi lệnh khác. Đảng phải thương yêu CB, nhưng thương yêu không phải là vỗ về, nuông chiều, phó mặc, mà thương yêu là giúp họ học tập thêm, tiến bộ thêm, là giúp họ sửa chữa khuyết điểm, là thưởng phạt phân minh...

Theo Hồ Chí Minh, học tập là rất quan trọng, muốn trở thành người và người CB thì phải học, “Học để làm việc - Làm người - Làm CB”, “Học ở trường, học sách vở, học lẫn nhau và học nhân dân, không học nhân dân là một thiếu sót lớn” [1; tr 684].

5. Tư tưởng Hồ Chí Minh về bố trí, sử dụng, cất nhắc CB

Khi bố trí, sử dụng CB phải tránh sự thiên vị cá nhân. Người chú trọng phải có quan điểm toàn diện, dùng CB đúng với các nội dung: - Phải độ lượng vĩ đại thì mới có thể có thái độ và tinh thần chí công vô

tư đối với CB, không có thành kiến, khiến CB không bị bỏ rơi; - Phải có tinh thần rộng rãi mới có thể gần gũi với những người mà mình không ưa; - Phải có tính chịu khó dạy bảo mới có thể nâng đỡ những CB còn kém, giúp cho họ tiến bộ; - Phải sáng suốt mới khỏi bị bọn vu vơ bao vây mà cách xa CB tốt; - Phải có thái độ vui vẻ, thân mật, CB mới vui lòng gần gũi mình; - Phải chống chủ nghĩa biệt phái, cục bộ, địa phương, hẹp hòi.

Trong công tác CB, phải biết khéo léo kết hợp các lứa tuổi, không coi thường CB trẻ, đồng thời biết phát huy và sử dụng kinh nghiệm của những CB đi trước. Cùng với đó, trong hoạt động thực tiễn luôn nảy nở rất nhiều nhân tài ngoài Đảng. Chúng ta không được bỏ rơi họ, xa cách họ. Chúng ta phải thật thà đoàn kết với họ, nâng đỡ họ. Phải thân thiết với họ, gần gũi họ, đem tài năng của họ giúp ích vào công cuộc kháng chiến cứu nước, phải luôn tùy theo hoàn cảnh mà vẽ cho họ về phương hướng công tác, để cho họ phát huy năng lực và sáng kiến của họ, phải cho họ điều kiện sinh sống đầy đủ mà làm việc ...

6. Tư tưởng Hồ Chí Minh về kiểm tra, quản lý CB

Trong công tác CB, tất yếu phải coi trọng công tác kiểm tra và quản lý CB. Kiểm tra là để phát huy ưu điểm, ngăn ngừa khuyết điểm và ngăn ngừa kẻ xấu chui vào bộ máy. Kiểm tra cũng là phương pháp tốt để quản lý CB. Hồ Chí Minh coi vấn đề kiểm tra CB là để tra xét cẩn thận, đúng, sai trong quá trình thực thi công việc. Người chỉ rõ phải thường xuyên kiểm tra để giúp họ rút kinh nghiệm, sửa chữa khuyết điểm, phát huy ưu điểm. Giao công việc mà không kiểm tra, đến lúc thất bại mới chú ý đến. Người nhấn mạnh, đối với công tác CB của Đảng ta, việc xây dựng quy hoạch, đào tạo, bồi dưỡng, cất nhắc và kiểm tra CB là một quy trình liên hoàn và liên tục, yêu cầu thực hiện nghiêm túc, triệt để. CB được đề bạt phải dựa vào cả quá trình tu dưỡng, rèn luyện, phấn đấu. Sau khi nhận chức trách, lại tiếp tục được tổ chức quan tâm theo dõi, giúp đỡ, kiểm tra. Có như vậy, công tác CB của Đảng mới đem lại hiệu quả thiết thực cho sự nghiệp cách mạng.

7. Tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác CB nữ

Trong cuộc đời sự nghiệp của Người, Hồ Chí Minh rất quan tâm tới sự nghiệp giải phóng phụ nữ. Mặt khác, thực tiễn cũng cho thấy trong sự nghiệp cách mạng của dân tộc, lực lượng CB nữ đã góp phần to lớn trong công cuộc đấu tranh, bảo vệ và xây dựng đất nước ta qua các thời kỳ lịch sử. Từ chỗ đánh giá đúng vai trò của phụ nữ Việt Nam trong sự nghiệp cách mạng, khả năng vươn lên của phụ nữ, Người đặc biệt quan tâm đến việc đào tạo, bồi dưỡng CB nữ và rất chú ý đến việc mở các lớp bồi dưỡng của địa

phương, cơ sở. Trong thực tiễn cách mạng Việt Nam, phụ nữ đã có những đóng góp to lớn, nhiều chị em đã được phong tặng anh hùng lực lượng vũ trang nhân dân, anh hùng lao động. Đây lại là minh chứng cho sự đúng đắn của tư tưởng Hồ Chí Minh đối với công tác CB nữ của Người. Cho nên, trong công tác CB, phải quan tâm sâu sắc đến công tác CB nữ.

8. Tư tưởng Hồ Chí Minh về chính sách đối với CB

Hồ Chí Minh rất quan tâm tới vấn đề CB và công tác CB một cách sâu sắc, toàn diện, trong đó không thể thiếu việc quan tâm tới chính sách đối với CB. Như mọi người, CB cũng cần tới những nhu cầu vật chất và tinh thần nhất định; vì vậy cần phải có chế độ đãi ngộ đối với CB. Đó không chỉ đơn thuần là sự bù đắp tiêu hao năng lượng, mà còn là sự đánh giá, tôn trọng đối với CB. Trong những năm đầu của chế độ mới, Hồ Chí Minh đã kí nhiều văn bản pháp luật cụ thể quy định về vấn đề này. Ngoài chế độ đãi ngộ thường xuyên, Hồ Chí Minh còn luôn chú trọng những phần thưởng đột xuất mang cả giá trị vật chất và tinh thần. Đó là những món quà nhỏ, những lời động viên, khen thưởng kịp thời khích lệ đối với CB. Điều đó cho thấy tình thương yêu vô bờ của vị Cha già dân tộc, tình thương yêu, quan tâm sâu sắc và toàn diện của Bác đối với CB.

***

Chủ tịch Hồ Chí Minh là lãnh tụ thiên tài, người thầy vĩ đại của cách mạng Việt Nam, anh hùng giải phóng dân tộc, danh nhân văn hóa thế giới. Tư tưởng của Người về công tác tổ chức CB là động lực, nguồn sức mạnh cổ vũ nhân dân ta vượt qua khó khăn, thách thức trong công cuộc xây dựng, phát triển đất nước và vững bước tiến lên trên con đường chủ nghĩa xã hội; đặc biệt, trong điều kiện hiện nay khi mà đội ngũ CB nước ta có bước trưởng thành và tiến bộ về nhiều mặt, cùng với đó là sự quan tâm, sát sao của Đảng và Nhà nước. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Đảng Cộng sản Việt Nam. *Nghị quyết số 42-NQ/TW ngày 30/11/2004 của Bộ Chính trị về công tác quy hoạch cán bộ lãnh đạo, quản lý thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.*
- [2] V.I.Lênin (1962). *Toàn tập* (tập 5). NXB Tiến bộ Maxcova.
- [3] *Hồ Chí Minh toàn tập* (tập 5) (2000). NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [4] Thang Văn Phúc - Nguyễn Xuân Phương (đồng chủ biên, 2005). *Cơ sở lý luận và thực tiễn xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức.* NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [5] Vũ Văn Phúc (2016). *Phòng, chống suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên là một yêu cầu bức thiết hiện nay.* Tạp chí Cộng sản, số 6/2016, tr 35-39.